

ВІЛЬНА БОРОТЬБА, ЯК ОЛІМПІЙСЬКИЙ ВИД СПОРТУ

У статті розглядаються основні аспекти розвитку вільної боротьби, як олімпійського виду спорту. В статті зафіксовані результати виступів українських борців на Олімпійських іграх за часи незалежності України (з 1996 по 2020 рр).

Ключові слова. Олімпійські ігри, борці, вільна боротьба.

The article discusses the main aspects of freestyle wrestling development as Olympic sport. It mentions the results of performances of Ukrainian wrestlers at Olympic games during the years of independence of Ukraine (1996-2020).

Key words: Olympic games, wrestlers, freestyle wrestling.

Актуальність. Цікаві факти з історії видів спортивної діяльності ніколи не втрачають своєї актуальності. Багатотомні праці Булатової М.М. [1] є ґрунтовними інформативними даними відносно розкриття передумов створенні і сучасних соціальних аспектів розвитку спорту за видами і боротьба не є виключенням. Історія вільної боротьби щороку поповнюється новими фактами, прізвиськами, рекордами і ми вбачаємо важливим для фахівців обізнаність в історичних та сучасних тенденціях розвитку вільної боротьби, як олімпійського виду спорту.

Мета дослідження – проаналізувати етапи розвитку та становлення вільної боротьби, як олімпійського виду спорту.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати історичні етапи розвитку вільної боротьби, як олімпійського виду спорту.

2. Дослідити хронологію олімпійських здобутків борців вільного стилю за часи незалежності України.

3. Вивчити результативність українських борців на Олімпійських іграх 2020.

Результати дослідження. *Вільна боротьба* – це окремий вид спортивної діяльності, який передбачає маневрування двох спортсменів на основі дозволених технічних прийомів, завданням яких є покласти суперника на лопатки або набрати більшу кількість балів в ході сутички. Вільна боротьба на міжнародній арені з'явилася значно пізніше греко-римської боротьби. Країною походження вільної боротьби вважають Англію (XVIII століття).

Вільна боротьба, як вид спорту вперше була включена в програму літніх Олімпійських ігор в 1904 році в Сент-Луїсі (США), з погодженням Олімпійського комітету впровадити офіційну назву (Free stile) боротьба вільного стилю. На Позачергових Олімпійських іграх 1906 року греки віддали перевагу греко-римській боротьбі (класичній), прибравши з програми вільну, оскільки вона була для них незнайома. В подальшому вільна боротьба постійно (за винятком ігор 1912 року в Стокгольмі) входила до програми Літніх Олімпійських ігор [2]. Вже на Олімпійських іграх 1908 року відбувся офіційний поділ борців на вагові категорії: до 54 кг., 60, 3 кг., до 66,6 кг., до 73 кг., і понад 73 кг. [1]. Жінки вперше вийшли на Олімпійський килим у 2004 році в Афінах.

Важливим етапом для розвитку вільної боротьби стало створення у 1912 році (перед початком Літніх Олімпійських ігор в Стокгольмі) Міжнародного союзу борців ФІЛА (нім. Internationaler Ring Verband), яка у 1921 році була переіменована на «Міжнародна любительська федерація боротьби», а у 1994 році організація була названа «Міжнародна асоціація стилів боротьби», яка відповідає за популяризацію вільної боротьби в усіх країнах світу і дотримується олімпійської хартії. Керівництво федерацією здійснювали 7 президентів: 1) Бінар Раберг (1912 – 1924 рр.) (Швеція); 2) Альфред Брюль

(1924 – 1930 рр.) (Угорщина); 3) Віктор Смедс (1930 – 1952 рр.) (Фінляндія); 4) Роже Кулон (1952 – 1971 рр.) (Франція); 5) Мілан Ерцеган (1971–2002 рр.) (Югославія); 6) Рафаель Мартінетті (2002-2013 рр.) (Швейцарія); 7) Ненад Лалович з 2013 року (Сербія) [1].

Українські спортсмени завжди гідно представляли нашу країну на міжнародній спортивній арені. Варто зазначити, що перший українець, який став триразовим олімпійським чемпіоном з вільної боротьби був Медвідь Олександр, в арсеналі перемог якого ще перемоги на Чемпіонатах Європи, Світу [3]. Дослідники М.П. Махінько, М.Г. Ставрінов, О.В. Лукіна, О.С. Кусовська [2] детально вивчили олімпійські здобутки українських борців вільного стилю і зафіксували у своїй праці результативність виступів українських борців на Олімпійських іграх (1992-2016 рр) [2]:

1. Олімпійських ігри 1996 року в м. Атланта, США – Ельбрус Тедеев (до 62 кг) і Заза Зозіров (до 68 кг) здобули бронзові нагороди;

2. Олімпійські ігри 2000 року в м. Сідней, Австралія – Євген Буслевич (до 58 кг) срібна нагорода.

3. Олімпійські ігри 2004 року в м. Афіни, Греція – Ельбрус Тедеев (до 66 кг) золота нагорода;

4. Олімпійські ігри 2008 року в м. Пекін, Китай – Василій Федоришин (до 60 кг) і Андрій Стаднік (до 66 кг) здобули срібні нагороди; Тарас Данько (до 84 кг) здобув бронзову нагороду;

5. Олімпійські ігри 2012 року в м. Лондон, Великобританія – Валерій Андрійцев (до 96 кг) – здобув срібну нагороду.

6. Олімпійські ігри 2016 року в м. Ріо-де-Жанейро, Бразилія - Валерій Андрійцев здобув V місце.

7. На Олімпійських іграх 2020 року в Токіо, на жаль, в чоловічій збірній команді України ми не побачили представників нашої команди в переможцях і призерах змагань, проте, в змаганнях серед жінок, здобули дві бронзові нагороди наші представниці: Ірина Коляденко (до 62 кг.) і Алла Черкасова (до 68 кг.).

Висновок. Вивчені нами матеріали літературних джерел дозволили систематизувати ґрунтовні факти з історії та сучасності вільної боротьби, як олімпійського виду спорту. Сучасна олімпійська боротьба – це культ майстерності та спортивної професійності спортсменів, а важливі здобутки українських борців на олімпійській арені є прикладом і натхненням для юних спортсменів-борців.

ЛІТЕРАТУРА :

1. Булатова М.М. Боротьба. Енциклопедія в запитаннях і відповідях. К.: Олімпійська література, 2017. 576 с.

2. Махінько М.П., Ставрінов М.Г., Лукіна О.В., Кусовська О.С. Історія розвитку олімпійських видів спортивних єдиноборств (боротьби греко римської, вільної, дзюдо та тхеквондо): метод. рекомендації для самостійної роботи здобувачів вищої освіти з дисципліни «ТМ боротьби», ТМС обраного виду спорту. Дніпро, 2019. 57 с.

3. Кайда Д.В., Комаревич О.Є., Пашкевич В.В. Вільна боротьба: навч. посібн. Рівне: НУВГП, 2012. 93 с.

Рекомендує до друку науковий керівник доцент Харченко-Баранецька Л.Л.